

Para buch!

Paweł Jasica 10-09-2008, ostatnia aktualizacja 10-09-2008 00:17

Jeszcze do końca września można się przejechać pociągiem retro. Zabytkowe składy kursują na trasie Chabówka – Mszana Dolna. A w ostatni weekend kilka tysięcy osób bawiło się na IV Parowozjadzie

źródło: Rzeczpospolita

W Suchej Beskidzkiej i Chabówce lokomotywy buchały dymem i parą i rozpędzały się nawet do 50 km/h. Można było się przejechać w kabinie maszynisty.

Na Dworcu Głównym w Krakowie parowóz i stare wagony wyróżniały się z daleka. Frekwencja rewelacyjna. Ci, co wsiedli na najbliższej stacji, musieli stać na korytarzach.

Atmosfera trochę jak w przedszkolu, co najmniej połowa pasażerów to małe dzieci. Wszystkiego są ciekawe, bo pierwszy raz w życiu jadą pociągiem.

Ta moc!

Pociąg jest rozgadany, rozmawiają dzieci z rodzicami i zupełnie obcy sobie pasażerowie. Wspominają, że w dzieciństwie jechali takim wagonem albo 20 lat temu widzieli parowóz na stacji. Prawie w każdym przedziale siedzi jakiś pasjonat starych lokomotyw.

Tomasz Domżański jechał całą noc z Warszawy, by zdążyć na 8.15 na ten pociąg retro z Krakowa do Suchej Beskidzkiej. – Żeby zobaczyć na własne oczy lokomotywy, poczuć zapach dymu, stanąć obok żelaznego potwora, poczuć bijące od niego ciepło i tę moc – mówi podekscytowany.

Na start

Na stacji w Suchej Beskidzkiej tłumi. Trybuna to przylegający do budynku dworcowego peron, scena – tory kolejowe za peronem 2, a za nimi malarskie tło: zalesione wzgórza i polany.

Najpierw parada lokomotyw: nagradzane oklaskami osiem parowozów (w tym dwa gościnnie ze Słowacji) i trzy spalinowe wagony motorowe, czyli takie trochę większe tramwaje, do których w razie potrzeby można doczepiać wagony (jeden słowacki).

Potem międzynarodowe zawody. Startują cztery parowozy: dwa polskie (TKt48-191 i Ok22-3) i dwa słowackie (422.0108 i 464.001). Pierwsza konkurencja – uczepony jadącej lokomotywy członek załogi musi chwycić umieszczoną na specjalnym stojaku szklankę wody, przejechać kilkadziesiąt metrów i postawić ją na następnym stojaku tak, by zachować jak najwięcej płynu. Rezultat: jedna szklanka stłuczona.

W następnej konkurencji wodę zastępuje piwo w puszkach. Ale nie jest umieszczone na stojakach, lecz na wiązarach. To ruchome elementy, które przenoszą siłę z tłoków na koła, poruszając się w czasie jazdy w pionie i w poziomie. Efekt: wszystkim załogom puszki spadają, co zmusza do zatrzymania lokomotywy i ponownego postawienia puszki na wiązarsze. Jedna eksploduje z hukiem.

Formuła 1 parowozów

I wreszcie wyścigi. Na torach stanęły po dwie lokomotywy. Gdyby Julian Tuwim brał udział w takiej imprezie, na pewno przemyślałby wers: „Ruszyła maszyna po szynach ospale”. To naprawdę nie do uwierzenia, że kilkadziesiąt ton żelaza może się rozpędzić w nieco ponad minutę do 50 km/h! Bezapelacyjnie wygrywa parowóz 422.0108 zwany Małym Byczkiem. U nas ten typ lokomotywy znany jest jako Zakopianka – maszyny te obsługiwały linię kolejową z Zakopanego do Chabówki zbudowaną staraniem hr. Władysława Zamoyskiego.

Drugie miejsce zajęła słowacka Uszata, czyli 464.001 (nazwana tak od charakterystycznych odchylaczy dymu). A dopiero trzecie wywalczyła TKt48-191, reprezentująca Skansen Taboru Kolejowego w Chabówce.

– Są tylko trzy miejsca w Polsce, gdzie można zobaczyć czynny parowóz: Wolsztyn w Wielkopolsce, Wrocław, gdzie mają jeden egzemplarz, i Chabówka – mówi Maciej Panasiewicz, pracownik Sekcji Utrzymania Taboru Zabytkowego (z Zakładu Taboru w Krakowie PKP Cargo). – Mamy u siebie kilka niemieckich parowozów i wagonów, których nie udało się nawet Niemcom zachować!

Parada pociągów

Renesansowy zamek w Suchej Beskidzkiej zwany małym Wawelem, u jego stóp linia kolejowa. Tu odbywa się kolejna odsłona Parowozjady.

Co cztery minuty majestatycznie przejeżdżają zabytkowe pociągi, jakie większość z nas zna tylko z filmów. Choćby boczniki, do których wsiadało się wprost z peronu do każdego przedziału. Albo pociąg towarowo-osobowy z czasów „C. K. Dezerterów”, w którym pół wagonu jest drugiej klasy, a pół trzeciej.

Przejazdowi pociągu wojskowego z czasów II wojny światowej towarzyszy krótka inscenizacja: z ostrzeliwanego zatrzymanego pociągu wyskakują żołnierze w mundurach z epoki i odbywają potyczkę.

Pod zamkiem, podobnie jak w Suchej, uwagę przyciągał osobnik w staroświeckim uniformie rewizora. – Mam jeszcze mundur konduktora i zawiadowcy, a w pokoju 80 fotografii parowozów na ścianach – wylicza Jan Zadorożny, spawacz ze słowackich Koszyc. Prawie co tydzień występuje na kolejarских imprezach: na Słowacji, w Czechach, na Węgrzech i w Polsce.

Wśród publiczności wyróżniał się też mężczyzna w poplamionym roboczym kombinezonie. – Od piątku zajmowałem się przygotowaniem parowozów do drogi, wyropowaniem, wyoliwieniem, żeby się błyszczały – mówi Jacek Kaczmarek, plastyk z wykształcenia, nauczyciel sztuki i muzyki w podwarszawskich szkołach. – A podczas jazdy wrzucam węgiel do kotła w parowozie. Ciężka robota.

Fachowcy

Prowadzenie parowozu to obecnie wyższa szkoła jazdy. Najpierw trzeba zdobyć uprawnienia albo na lokomotywy elektryczne, albo spalinowe. – Moje szkolenie trwało dwa lata. Trzeba wyjeździć odpowiednią liczbę godzin, odrobić odpowiednią liczbę godzin w warsztacie, a przecież pociągi parowe jeżdżą tylko w sezonie: od czerwca do września – opowiada Jacek Okoniewski, maszynista.

Do prowadzenia parowozu trzeba mieć krzepę. Dla kogoś, kto nie trenuje regularnie na siłowni, przestawienie głównej wajchy regulującej dopływ pary to wyczyn. A tą wajchą w czasie jazdy trzeba często ruszać. Do tego jeszcze kręcić wielkim kołem – kierownicą służącą do zmiany kierunku jazdy: wprzód – wstecz.

Pomocnik maszynisty też ma co robić: obsługuje system odprowadzania spalin (w parowozie nie ma naturalnego ciągu kominowego), reguluje dopływ wody do kotła i dorzuca węgiel do pieca.

Ci miłośnicy parowozów, którzy uprawnień albo krzepy nie mają, mogą poczuć się maszynistami, nie wychodząc z domu. – Jak mam czas, jeżdżę na symulatorze komputerowym – mówi Tomasz Domżański, absolwent marketingu i zarządzania prowadzący własną firmę. Jego hobby to modelarstwo kolejowe. Za pomocą zestawu narzędzi „spolszcza” modele produkowane seryjnie przez duże firmy zagraniczne.

– Chodzi o to, że wiele lokomotyw austriackich i niemieckich było produkowanych i wykorzystywanych przez nasze koleje, ale po modyfikacjach. Tym modyfikacjom (inne orurowanie, oznaczenia itd.) trzeba także poddać model. Nawet miniaturowe parowozy mają jakąś część duszy tych prawdziwych.

Parowozjadę zorganizowało PKP Cargo SA, do której należy skansen w Chabówce, wraz z burmistrzem Suchej Beskidzkiej

Rzeczpospolita